

Naturskov

De store gamle bøgebevoksninger i Velling Skov lever deres eget liv, idet der ikke har været drevet skovbrug her i årtier. Kun grantræerne, der ses som kiler ind gennem bøgeskoven, bliver fældet efterhånden som de er udvoksede. Når de er væk, får området lov at springe i skov af sig selv.

I dag er det meste af Velling Skov udlagt som urørt skov. Det betyder, at skoven i høj grad får lov at passe sig selv og udvikle sig på egne præmisser, f.eks. får døde og væltede træer lov at blive liggende for at bidrage til et rigere dyre- og planteliv i skoven.

I stenalderen var størstedelen af Danmark dækket af skov - i dag findes kun skov på ca. 12% af landets areal. Tilbagegangen af især gammel skov med døde træer, væltede træstammer og huller har betydet, at mange af de dyr, svampe og planter, der er knyttet til gammel skov, er blevet sjældne. Derfor har meget af Velling Skov og mange andre skovområder i Danmark fået lov at ligge urørt siden begyndelsen af 1990'erne. Det sker for at beskytte resterne af, hvad der i dag kan minde om en oprindelig skov, som med tiden kan udvikle sig urskovsagtigt - til glæde for både mennesker, dyr og planter.

Pas på når du færdes i gamle skove, da det sker at grene falder ned. Det frarådes at gå i disse skove i stærk blæst.

Søer og moser

Velling og Snabegård Skove rummer flere smukke søer og moser.

Snabe Igelsø er en ren og næringsfattig sø uden afløb eller tilløb. Her kan du finde sjældne planter som brasenføde og tvepibet lobelie. Om foråret kommer i tusindvis af skrubtudser herved og lægger deres æg, og sommeren igennem svømmer stimer af sorte haletudser langs bredden, indtil de i juli går på land som små nye tudser. Nord for Snabe Igelsø ligger mosen Katkær med hængesæk af sphagnum og sjældne planter som soldug og klokkeling.

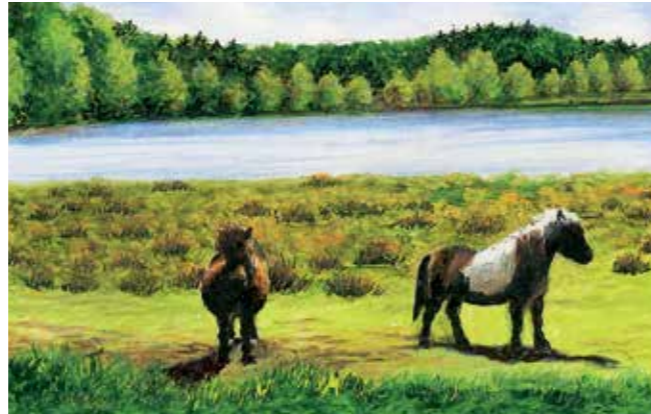

Velling Skov går østpå helt ned i dalen med en perlerække af moser og søer. Mod vest ligger først den gamle højmose Langkær. Engang gravede man tørv her, men store dele af mosen er stadig intakt. Her gror sjældne planter som kodædende soldug, den smukke gule lilje benbræk og klokke-lyng. Om efteråret er her gode muligheder for at plukke tranebær. Mellem lyngtuer og græs solbader hugorme og skovfirben, og ved småpytter kan man træffe Danmarks største edderkop, den smukke mørkebrune moseederkop.

Videre østpå ligger Velling Igelsø. Omkring Igelsø græsser husdyr, så området forbliver lyst og åbent. Uden græsning ville det hele gro til med træer.

Jorden er sumpet, men du er velkommen til at gå ind i hegnene.

Ud til Fuglsangvej ligger Bregnemose. Indtil for få år siden var det fyrreskov, men nu er den ryddet og drænene er blevet lukket. I stedet er det blevet til en våd mose, hvor tuer og åbne vandflader konstant veksler. Om sommeren er området hvidt som sne, når kærulden står med sine hvide frøstænder. Mosen er ynglested for grågåse og har skovens største bestand af spidssnudet frø. Længst mod øst kommer man til Hundsø, hvor der er mulighed for at bade.

Ponyer hjælper med at holde træerne i ave ved Velling Igelsø

Hvordan Hundsø fik sit navn

I den sydlige del af Velling Skov findes et dybt hul i en bakketop, og det er tydeligt, at det ikke er et naturligt hul.

Beretningen vil vide, at her tidligere boede en røverbande, der plyndrede de rejsende på vejen. En dag overfaldt røverne en rejsevogn, hvori der sad en køn ung pige. Hende kunne røverne ikke nægne at slå ned eller at lade gå, så i stedet tog de hende med hjem, hvor hun måtte sværge ved sin evige salighed ikke for noget menneske eller dyr at røbe deres tilholdssted. Flere gange blev pigen sendt til møllen efter gryn og mel, og naturligvis var møllerne interesserede i denne unge pige, som altid svarede dem undvigende. En dag da møllerne pressede hende hårdt, vendte hun sig om og sagde: "I Velling Skov der bor de røvere tolv dybt under jorden, men det har jeg hverken sagt til menneske eller dyr, kun til den grå sten ved vejen". Menneskene hørte hende imidlertid, og da hun forlod møllen prikkede de hul i hendes grynsæk, så de kunne følge hendes spor ind i skoven. Her fandt de røverne, som blev taget til fange og ført ned til en lille sø i skoven, hvor de bagbundne blev drevet ud og druknede. Den eneste ligtale der blev holdt over røverne, var da lederen af de folk der havde fanget dem sagde: "lig så der I hunde", og deraf fik søen sit navn!

Velkommen til Velling Skovene ved Bryrup

Vandreruter: Vandreturen i den østlige ende af skoven omkring Hundsø er overvejende af gode skovveje uden voldsomme stigninger. Velling Kalv i vestenden giver den smukkeste udsigt, og turen fører igennem nogle af de mest spændende områder med gammel bøgeskov. Ruten er noget mere bakket, og der er altid risiko for væltede træer. I Snabegård Skov kan stierne kobles sammen med naturstien Horsens-Silkeborg ad den gamle jernbane og med vandrerute gennem Tingdalen og Vrads Sande.

Primitiv overnatning: Ved vestsiden af Hundsø ligger en primitiv overnatningsplads. Den er egnet for familier og enkelte, men ikke for større grupper. Vandet i Hundsø er svagt brunligt af humus men udmærket at drikke. Ved Vrads station findes shelters til vandrere, primært til personer der færdes på naturstien. Der er plads til ca. 20 personer. Pladsen kan ikke bookes, men må deles med dem der måtte komme.

Veteranbane: Fra Vrads til Bryrup er den gamle jernbane bevaret som veteranbane. Der kører regelmæssigt tog i sommertiden. Strækningen skulle være "Danmarks smukkeste jernbane". Særafgange kan bestilles på tlf. 75 75 60 35.

Velling Skovene administreres af Naturstyrelsen, Søhøjlandet. Find flere oplysninger på www.nst.dk.

● Velling Skovene

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

www.nst.dk • Tlf. 7254 3000

Vandreture nr. 37

Serien "Vandreture" er foldere over udvalgte naturområder, som bl.a. fås på biblioteker og turistbureauer eller hentes på Naturstyrelsens hjemmeside www.nst.dk.

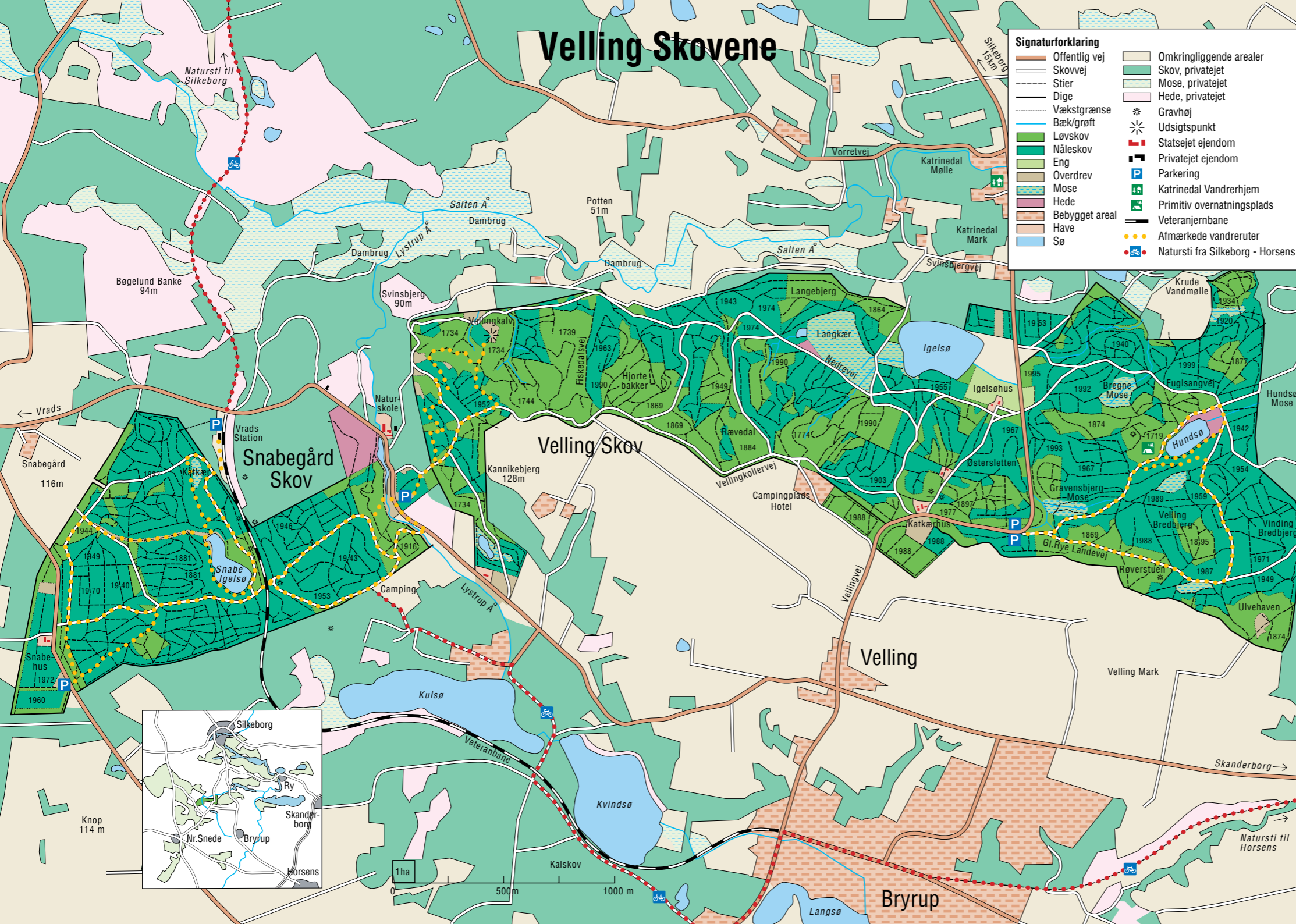

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Velling Skovene

Velling Skovene

Signaturforklaring

Offentlig vej	Omkringliggende arealer
Skovvej	Skov, privatejet
Stier	Mose, privatejet
Dige	Hede, privatejet
Vækstgrænse	Gravhøj
Bæk/grøft	Udsigtspunkt
Løvskov	Statsejet ejendom
Nåleskov	Privatejet ejendom
Eng	Parkering
Overdrev	Katrinedal Vandrerhjem
Mose	Primitiv overnatningsplads
Hede	Veteranjernbane
Bebygget areal	Afmærkede vandruter
Have	Natursti fra Silkeborg - Horsens
Sø	

Velling Skovene

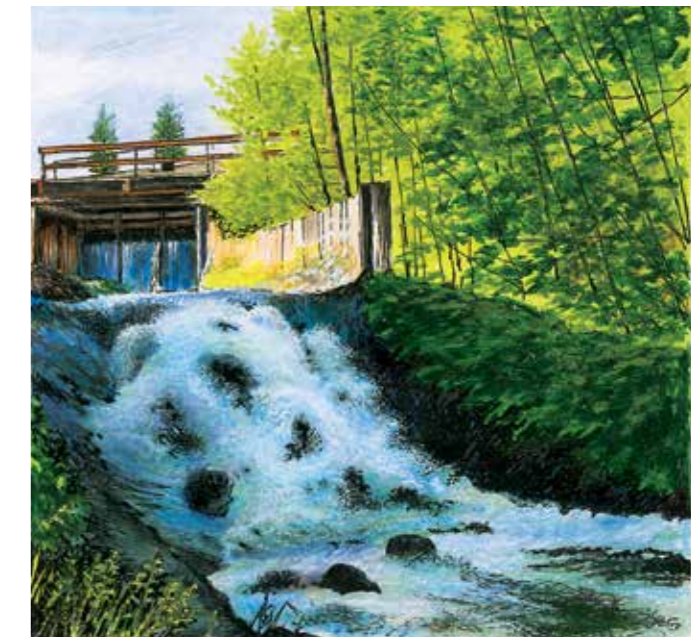
Velling Skov er enestående ved at have landets største bevoksning af 250-300 årige bøge, som får lov at stå urørt hen. Her kan du få en fornemmelse af, hvordan skovene så ud, dengang der fandtes urskov.

Skoven ligger på de nordvendte skrænter ned mod Salten Å. Salten Ådal er skabt for istidernes af en flod, der - i modsætning til nu - løb mod vest. Istidernes gletschere og ikke mindst gletschernes smeltevand har givet Salten Ådal sit endelige præg, som den tunneldal, du ser i dag. De dramatiske formationer, der præger terrænet langs ådalen, stammer fra slutningen af sidste istid, hvor regnvand skar dybe kløfter ind i land og delte skrænten op i en række adskilte knolde - såkaldte koller. De kaldes også falske bakker, fordi de kun fremtræder som bakker, når de ses fra dalbunden. Ser man oppefra, er det bare små rygge af det bagvedliggende fladere landskab. Det stejle terræn og de mange kildevæld gør, at området aldrig har været egnet til landbrug, og det formodes at der altid har stået skov her.

Snabegård Skov ligger umiddelbart vest for Velling Skov. Den blev anlagt i første halvdel af 1800-tallet og består mest af nåltræer. Med tiden er mindre arealer med løvskov vokset op, og kun omkring Snabe Igelsø findes områder med gamle løvtræer.

Også i Snabegård Skov er landskabet præget af tunneldale. Søerne Langsø, Kvindsø og Kulsø ligger en tunneldal. Ved Kulsø deler dalen sig i to løb gennem Snabegård Skov. I det østre løb findes Lystrup Å. I det vestre løb ligger Snabe Igelsø, hvor også Bryrupbanen er anlagt i dalbundens flade terræn. De to løb munder ud i Salten Ådal.

Velling og Snabegård Skov udgør en sammenhængende skov på godt 500 ha. Den forbinder de store plantager i vest med skovene omkring Løndal og Salten Langsø i øst, der gør området til Danmarks største sammenhængende skovområde (i alt ca. 125 km²).

Vandfaldet ved Lystrupminde Naturskole